

Regler för forskningscentrum

Inledning

Centrumbildningar, ibland benämnda centrum, vid svenska lärosäten har varierande uppdrag och syfte. En övergripande utgångspunkt är att centrumbildningen ska tillföra värden som den ordinarie organisationen inte kan skapa och att centrumbildningen ska ha koppling till befintlig verksamhet, samt ha ett för lärosätet angeläget syfte. Vid Högskolan Dalarna kan en centrumbildning inrättas i syfte att utveckla och bedriva tematisk, fler- och/eller tvärvetenskaplig forskning i långsiktig och nära samverkan med externa parter. En sådan centrumbildning benämns forskningscentrum.

Inrättandet av ett forskningscentrum betraktas som en strategisk satsning av lärosätet och förväntas ge förbättrade förutsättningar för utveckling av ett identifierat tematiskt forsknings- och samverkansområde.

Syfte

Föreliggande styrdokument fastställer definition och uppdrag för forskningscentrum, samt former för inrättande, bedrivande och avveckling av dessa.

Definition och uppdrag

Centrumbildningar ska ha fokus på forskning och samverkan med externa parter, samt benämnas forskningscentrum.

Ett forskningscentrum vid Högskolan Dalarna är en särskild organisatorisk form som ska tillföra högskolan ett akademiskt mervärde genom att fokusera ett vetenskapligt intressant och för högskolan relevant kunskapsfält och inom detta bedriva tematisk-, fler- och/eller tvärvetenskaplig forskning.

Verksamheten i ett forskningscentrum ska bidra till att höja kvaliteten i högskolans utbildning och forskning. Den ska främja utveckling och spridning av kunskap samt nyttiggörande av utbildning, forskning och innovation och därmed främja samverkan med parter i det omgivande samhället nationellt och internationellt.

Ett forskningscentrums uppdrag är att utveckla:

- en kunskapsmiljö för intresserade forskare vid högskolan som även välkomnar deltagande av externa forskare och andra intressenter som gemensamt vill samlas för att utveckla och sprida kunskap inom ett väl definierat tematiskt kunskapsfält med relevans för högskolans verksamhet,
- en kunskapsmiljö som inom sitt fält producerar forskning av hög kvalitet och har nära samverkan med vetenskapssamhället nationellt och internationellt samt med aktörer i det omgivande samhället,
- en kunskapsmiljö som bidrar till att inom sitt kunskapsfält stärka och utveckla forskningsanknuten undervisning och utbildning vid lärosätet.

Organisation

Ett forskningscentrum kan initieras av en eller flera institutioner gemensamt, men ska vara organisatoriskt, ekonomiskt och administrativt placerat vid en institution (här kallad värdinstitution). Vårdinstitutionens prefekt har ansvar för forskningscentrets verksamhet och ekonomi. Ett forskningscentrum har ingen anställd personal, utan medarbetare verksamma vid forskningscentret har sin organisatoriska hemvist vid någon av högskolans institutioner.

Ett forskningscentrum ska ledas av en föreståndare, kallad centrumledare, som stöds av ett råd, kallat centrumråd. Vårdinstitutionen och verksamhetsstödet ansvarar för att tillgodose forskningscentrets behov av administrativt stöd.

Centrumledaren

Centrumledaren utses av rektor efter förslag från den eller de prefekter som tagit initiativ till inrättandet. Centrumledaren arbetar på uppdrag av värdinstitutionens prefekt, har senior forskarkompetens (professor eller docent) och är anställd på högskolan. En centrumledare tillsätts på en definierad uppdragsperiod om högst tre år med möjlighet till förlängning. I normalfallet ska den sammantagna uppdragsperioden uppgå till högst sex år.

Centrumledaren ansvarar för:

- att leda och följa upp verksamheten inom forskningscentret så att de mål i institutionens/-ernas verksamhetsplan som berör forskningscentret uppfylls,
- att bereda ärenden avseende verksamheten inför beslut av prefekt
- att prefekt/-erna fortlöpande hålls informerad om verksamheten och dess utveckling,
- att årligen redogöra för verksamheten och dess uppföljning i en verksamhetsrapport,
- att verksamheten följer de regler och riktlinjer som gäller vid högskolan.

Centrumrådet

Centrumrådet tillsätts av värdinstitutionens prefekt efter förslag från centrumledaren. I de fall flera prefekter tagit initiativ till inrättandet ska dessa höras innan beslut fattas. Rådet ska bestå av ledamöter från högskolan samt från minst två externa samverkande parter. Mandatperiod för rådets ledamöter är 3 år, med möjlighet till förlängning. Rådet utser ordförande inom sig.

Externa parter

Grunden för ett långsiktigt hållbart partnerskap är mycket viktigt för beslutet att inrätta ett forskningscentrum. De externa parterna i ett forskningscentrum ska bidra till att skapa förutsättningar för god kvalitet och samhällsrelevans i verksamheten. Externa parter kan vara företag och andra organisationer av relevans för verksamheten. De deltar i arbetet med problemformuleringar och projektbeskrivningar, samt andra insatser i form av kunskap, finansiering eller andra bidrag. Lärosätet bidrar med olika former av kunskapsuppbyggnad och kunskapspridning i samverkan med de externa parterna.

Inrättande

Avsikten för en eller flera institutioner att inrätta ett forskningscentrum ska framgå av Högskolan Dalarnas inriktningsverksamhetsplan. Ansökan om inrättande av forskningscentrum ska inges till rektor från initiativtagande prefekt(er) och ska innehålla ett skriftligt beslutsunderlag med följande delar:

1. Bakgrund
 - a. Vad är det som motiverar inrättandet av ett forskningscentrum?

2. Mål och syfte
 - a. definition och avgränsning av forskningsområdet
 - b. redogörelse för hur ett forskningscentrum kan bidra till att stärka forskning, utbildning och samverkan inom högskolan
 - c. redogörelse för hur kraven på fler- och/eller tvärvetenskaplighet, akademiskt mervärde och samverkan ska uppfyllas

3. Beskrivning av den planerade verksamheten
 - a. Namn, akronym (svenska och engelska)
 - b. Ingående institutioner
 - c. Tilltänkta medverkande forskare vid inrättandet. Forskarna ska kunna påvisa etablerat samarbete i form av gemensamma ansökningar, projekt, publikationer eller annan forskningsverksamhet
 - d. Tilltänkta externa parter vid inrättandet. För dessa ska på liknande sätt påvisas redan etablerade samverkanskontakter med anknytning till det forskningsområdet som planeras.
 - e. Preliminär treårig verksamhetsplan inklusive finansieringsplan, som ska ingå som en del i institutionens verksamhetsplan

4. Organisation
 - a. Förslag på värdinstitution och eventuell plan för ambulerande värdskap
 - b. Förslag på centrumledare
 - c. Förslag på centrumrådets sammansättning

5. Avsiktsförklaring
 - a. Undertecknad avsiktsförklaring mellan högskolan och respektive extern part avseende planerad samverkan

Rektor beslutar om inrättande av forskningscentrum.

Finansiering och ekonomi

Värdinstitutionen finansierar tid för centrumledaren, initialt för en period om tre år under uppbyggnadsfasen och därefter för ett år i taget. Prefekt beslutar om uppdragets omfattning, som bör omfatta högst 20%.

Verksamheten vid ett forskningscentrum bedrivs i övrigt med den omfattning av forskningstid i tjänst som de medverkande forskarna har. Målsättningen är att ett forskningscentrum därutöver ska utveckla omfattningen av sin verksamhet med externa medel, i första hand genom beviljade ansökningar om externa forsknings- och/eller samverkansmedel. I forskningscentret har medverkande, eller andra, externa parter också möjlighet att på olika sätt medfinansiera verksamheten.

Högskolan centralt och/eller värdinstitutionen/deltagande institutioner kan inledningsvis, och under maximalt tre år, besluta om att avsätta riktade medel för uppbyggnad och konsolidering av ett forskningscentrum. Detta kan handla om forskningstid, men också resurser för seminariearrangemang eller liknande aktiviteter.

Kommunikation

Forskningscentrum presenteras på Högskolan Dalarnas externa webb i enlighet med Högskolan Dalarnas riktlinjer. Centrumledaren är innehållsansvarig. Högskolans grafiska profil och logotyp ska användas i all kommunikation både internt och externt. Vid behov tas kommunikationsplan fram i samråd med kommunikationsavdelningen.

Uppföljning

Uppföljning av verksamheten sker genom en årlig verksamhetsrapport, samt i enlighet med institutionens ordinarie verksamhetsplanering- och uppföljning. Verksamheten i ett forskningscentrum ska vidare utvärderas av extern(a) granskare utsedd(a) av UFN efter förslag från prefekt minst vart tredje år. Utvärderingen ska fokusera på hur väl uppdraget genomförts utifrån de tre punkter som anges under rubriken *Definition och uppdrag* i detta dokument, samt utifrån de mål och syften för verksamheten som angivits vid inrättandet. Utfallet av sådan utvärdering ska rapporteras vid rektors ledningsråd.

Verksamhetsrapport

Den årliga verksamhetsrapporten tas fram av centrumledaren i samråd med centrumrådet och rapporteras av centrumledaren till prefekt för värdinstitutionen och eventuellt ytterligare berörda prefekter, samt till andra relevanta parter.

Verksamhetsrapporten ska behandla åtminstone nedanstående punkter:

- Årets verksamhet med fokus på
 - Mål och syfte (se punkt 2 under *Inrättande*)
 - Hur väl verksamheten uppfyller uppdraget (se *Definition och uppdrag*)
- Organisation
 - Eventuella förändringar
- Ekonomisk redovisning

Om forskningscentret avviker från verksamhetens uppdrag eller andra föreskrifter ska prefekt tillse att ändra riktning på verksamheten, eller i förekommande fall inleda en avveckling av forskningscentret.

Avveckling

Rektor beslutar om avveckling av forskningscentrum efter beredning av prefekt. Vid avveckling ska verksamheten avslutas och centrumnamnet avföras.